

24 oktober 2017

nummer 95

Geachte heer/ mevrouw Snoey Kiewit,

Hierbij ontvangt u de nieuwsbrief van IVM Caring Capital van oktober 2017. Deze maand vragen we uw aandacht voor de volgende onderwerpen:

- Groei Europa in stroomversnelling
De Caring Capital View van oktober 2017, door Maarten Friederich, Portfolio Manager.
- IVM Caring Capital opnieuw genomineerd voor Gouden Stier
- Huwelijk wilsonbekwame ook in hoger beroep nietig
- IVM Caring Capital spreekt financieel planners toe
- Poging om ex-vrouw te laten delen in schuld mislukt
- Rapport: duurzaam beleggen wereldwijd in opkomst
- Toyota: waterstofauto met 1.000 kilometer bereik
- IMF verhoogt groeiprognose Nederlandse economie
- Vaste rubriek: *Fonds in beeld*
Waarom IVM Caring Capital belegt in het ASN Milieu & Waterfonds

We hopen en vertrouwen erop dat de informatie in deze artikelen voor u nuttig is en wensen u veel plezier bij het lezen.

Met vriendelijke groet,

Het bestuur van IVM Caring Capital

Ilco Snoey Kiewit, *Chief Commercial Officer*

Hans Molenaar, *Chief Investment Officer*

Hans Volberda, *Chief Executive Officer*

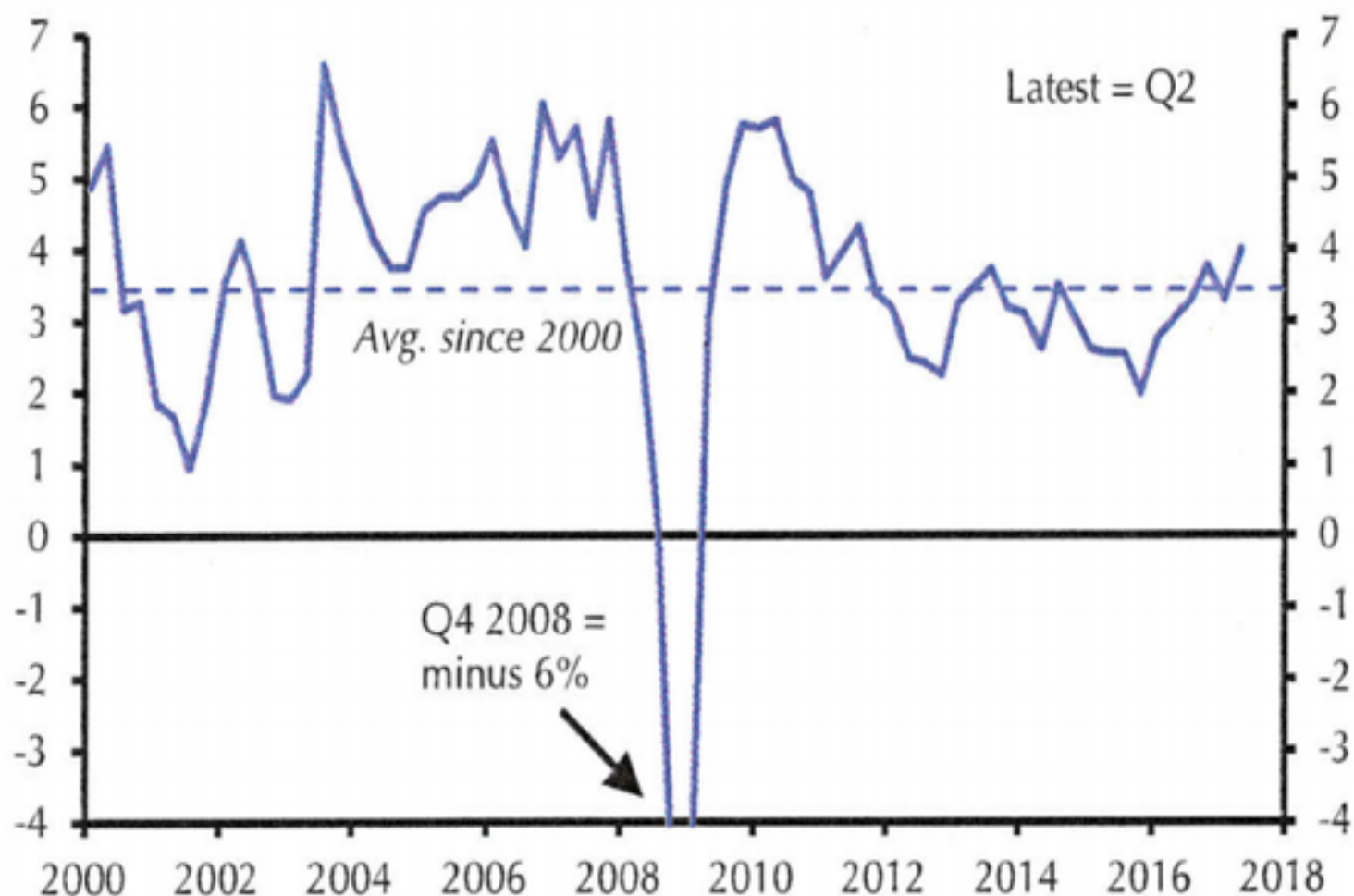

CARING CAPITAL VIEW

Maarten Friederich, Portfolio Manager IVM Caring Capital

De toon was positief, in de meest recente World Economic Outlook van het Internationaal Monetair Fonds (IMF). De groei van de wereldeconomie zal dit jaar 3,6% bedragen en in 2018 zelfs nog toenemen tot 3,7%. Beide percentages waren hoger dan die van de voorlaatste prognose in juli. Hoewel de voorspellingen van het IMF doorgaans aan de positieve kant zijn, is er volop reden voor optimisme. Activiteitenindicatoren wijzen op een aanhoudend sterke economische groei van de wereldeconomie in het derde kwartaal. Bedrijfsindicatoren voor zowel de eurozone als de VS zijn positief. Consumentenbestedingen nemen toe, terwijl het consumentenvertrouwen in de ontwikkelde economieën nieuwe hoogtepunten bereikt. De werkloosheid blijft dalen, maar dit leidt vooralsnog niet tot een forse stijging van de lonen. De kredietverstrekking in de private sector neemt gestaag toe. Van een grote druk op de inflatie is in vele landen nauwelijks sprake, zelfs niet nu de centrale banken van de VS, Europa en Groot-Brittannië langzaam maar zeker overgaan tot afbouw van de monetaire stimulering.

CE World GDP Index (% q/q annualised)

Bron: Capital Economics

Stijgende aandelenkoersen, ondanks politiek tumult

Noch de opgelopen spanningen tussen de VS en Noord-Korea, noch de onduidelijke afloop van het referendum in Catalonië deden de beurzen recentelijk wankelen. Eerder al bleken ook de onverwachte verkiezing van Donald Trump tot president van de VS en de al even onverwachte keuze voor Brexit in het Verenigd Koninkrijk de markten redelijk onberoerd te laten. De beursstijgingen zijn dan ook vooral het gevolg van een toename van de winst per aandeel. Dit betekent dat beleggers een hogere koers per aandeel kunnen betalen, zonder rendement in te leveren. Dit wil echter niet zeggen dat de waardering van aandelen laag is. Gezien de huidige gezonde economische groei en een nóg hogere groeiverwachting voor volgend jaar is dat niet het geval. Ook is er geen aanleiding om te veronderstellen dat dit snel gaat veranderen. Wel is er een kans dat de belastingplannen van de Republikeinen de winst per aandeel van Amerikaanse ondernemingen volgend jaar een verdere duw in de rug zullen geven. Ook in Europa is er, na jarenlange bezuinigingen, inmiddels ruimte voor fiscale stimulering met hetzelfde effect.

Verschuiving

Ondanks al deze gunstige factoren staat de index van wereldwijde aandelenmarkten in euro's dit jaar 'slechts' zo'n 6% hoger. Voor een deel is dit het gevolg van de waardedaling van de Amerikaanse dollar, waarover wij in de vorige nieuwsbrief schreven. Daarnaast is er sprake van een verschuiving binnen de aandelenmarkt zelf. Als gevolg van de snelle technologische veranderingen hebben nieuwe reuzen op de beurs,

zoals Apple, Microsoft, Facebook, Amazon, Google, Tencent, Samsung en Alibaba, de plaats ingenomen die voorheen werd ingenomen door de olie-industrie, banken en producenten van consumptiegoederen. De schifting op basis van data is overal merkbaar. Recentelijk daalde de koers van Ahold omdat Amazon haar intrede deed in de offline retailmarkt via de overname van Whole Foods, een kleine supermarktketen in de VS. Ook aandelen van ondernemingen in onze portefeuilles, zoals General Electric (industrie), BMW (auto) en WPP (reclame) staan dit jaar onder druk. Dit omdat onduidelijk is geworden in hoeverre deze gevestigde namen kunnen aanhaken bij de snel veranderende wereld. Dit proces biedt interessante kansen voor een waardegeoriënteerde beleggingsstijl, maar is tevens de reden waarom de rendementen op aandelen kunnen tegenvallen, ondanks een verdergaand economisch herstel.

Inflatie

Sinds 2008 is het gecoördineerde beleid van centrale banken gericht op het vermijden van prijsdalingen van consumptiegoederen en activa. Nu het economisch herstel doorzet, neemt de noodzaak van een dergelijk beleid af. Het effect op de prijzen van consumptiegoederen was tot nu toe beperkt: de inflatie is nauwelijks toegenomen. Het inflatoire effect op de waarde van activa was veel sterker. De prijzen van aandelen, vastgoed en obligaties vertonen al jaren een oplopende trend. Deze trend wordt mogelijk bedreigd wanneer centrale banken vrijwillig, dan wel gedwongen door een versnelde toename van de inflatie, afwijken van het pad van een behoedzame en geleidelijke afbouw van de monetaire stimulering.

Visie

Vanwege de positieve economische ontwikkelingen en het gewijzigde beleid van de centrale banken houden wij rekening met een langzame stijging van de rente in zowel de VS als in Europa. We zijn positief over aandelen. De bedrijfswinsten stijgen en de economische omstandigheden voor ondernemingen zijn gunstig. Aandelenmarkten lopen hiermee in de pas. Het gaat economisch vooral in Europa voor de wind en dat houdt de euro sterk. De Amerikaanse economie zit verder in de groeicyclus dan Europa. Wellicht dat belastingverlagingen begin volgend jaar een verdere positieve impuls voor de Amerikaanse economie kunnen zijn.

Beleid

Er zijn geen wijzigingen in de portefeuilles. De allocatie in aandelen was eerder vergroot naar een overweging van 5%. Deze blijft gehandhaafd, met een voorkeur voor aandelen van Europese ondernemingen. Niet alleen verwachten wij hier een hogere mate van economische groei dan in de VS, ook de waarderingen zijn hier lager en dus aantrekkelijker. Ook de overige posities blijven gehandhaafd, met name de posities die dienen om de gevolgen van een stijgende rente voor de obligatieportefeuille tot een minimum te beperken.

Het performanceoverzicht van de modelportefeuille kunt u vinden op onze

IVM Caring Capital opnieuw genomineerd voor Gouden Stier

Voor het vierde jaar in successie is IVM Caring Capital genomineerd voor een Gouden Stier in de categorie 'Beste vermogensbeheerder'. Daarmee behoort het Haarlemse bedrijf volgens de organisatie tot "de zeer selecte groep van financiële bedrijven en diensten die de komende maanden in de spotlights staan op het grootste beleggersplatform van Nederland." Van de vijf genomineerden in deze categorie is IVM Caring Capital de vermogensbeheerder met de meest uitgesproken duurzame signatuur.

Elfde jaar

De Gouden Stieren worden dit jaar voor de elfde keer uitgereikt aan bedrijven en producten die zich onderscheiden door productontwikkeling, beleid, communicatie of dienstverlening voor particuliere beleggers. Beleggen is voor steeds meer consumenten een integraal element in hun vermogensopbouw. Dat verplicht de sector om innovatief, begrijpelijk en toegankelijk te zijn, wat daarom ook belangrijke beoordelingscriteria zijn voor de jury. Deze wordt dit jaar geleverd door drie externe kennispartners: AF Advisors, Finno.nl en beleggingsmatch. Gezamenlijk begeleiden zij de selectie van 9 van de 12 Gouden Stieren in 2017. Daaronder bevinden zich categorieën als 'Duurzaam beleggingsfonds', ETF en 'Innovatieve beleggingsinstelling'. Voor de overige drie prijscategorieën (Beste beleggingsexpert, Beste technisch analist en

Beste beleggingsinstelling) worden de winnaars gekozen door het publiek. Alle prijswinnaars worden bekend gemaakt tijdens de feestelijke prijsuitreiking op donderdag 9 november, traditiegetrouw in de Amsterdamse Posthoornkerk. Toonaangevende Nederlandse beleggingssites als Belegger.nl, IEX.nl, DeBeurs.nl en EuroBench.com ondersteunen en volgen de Gouden Stier verkiezingen.

Voor meer informatie: www.goudenstier.nl

[Naar boven](#)

Huwelijk wilsonbekwame ook in hoger beroep nietig

Met de toenemende vergrijzing en ouderdomsdementie wordt ook het juridische begrip 'wilsbekwaamheid' steeds actueler. Dit was ook het centrale thema in een zaak die veel aandacht kreeg in de media. Het ging om een huwelijk dat vorig jaar door de Rechtbank nietig werd verklaard. Dit omdat de vrouw blijkens een deskundigenrapport wilsonbekwaam was op het moment dat ze in het huwelijksbootje stapte. Mede omdat hiermee ook de gemeenschap van goederen achteraf werd opgeheven, ging de man tegen de uitspraak in beroep. Vorige maand boog het Gerechtshof Den Bosch zich over de zaak.

Geen deskundigen

Het Hof komt tot dezelfde conclusie als de Rechtbank: de geestesvermogens van de vrouw waren ten tijde van de huwelijksvoltrekking al zodanig verslechterd, dat zij niet in staat was haar wil te bepalen en de betekenis van haar verklaring te begrijpen. Dit gold zowel voor het huwelijk zelf, als voor de juridische en financiële gevolgen. De man voerde hier tegenin dat hij niets had gemerkt van 'gestoorde geestesvermogens', maar dat veegde de rechter van tafel. Verder kwam de man met het argument dat de ambtenaar van de burgerlijke stand kennelijk van mening was dat de vrouw wilsbekwaam was, evenals de notaris die twee maanden na de bruiloft haar testament

opstelde. In navolging van de Rechtbank vond het Hof echter noch de ambtenaar, noch de notaris deskundig in het onderkennen van de symptomen van dementie. Bovendien ging het hier om beperkte en oppervlakkige contacten, waarbij mensen met nog niet erg ver gevorderde dementie vaak nog 'normaal' kunnen overkomen. Het Hof oordeelt dat de man niet te goeder trouw is geweest en handhaaft de eerdere nietigverklaring van het huwelijk door de Rechtbank. Doordat dit met terugwerkende kracht gebeurt, heeft er geen gemeenschap van goederen bestaan waaraan de man rechten of voordelen kan ontlenen. Hij wordt bovendien veroordeeld tot betaling van de kosten van het deskundigenonderzoek ad € 4.234.

En het testament?

In deze zaak moest de rechter zich op wettelijke gronden helaas onthouden van een uitspraak over het testament, opgesteld twee maanden na de huwelijksdatum. Hierin is de man als enige erfgenaam aangewezen, terwijl in geval van zijn vooroverlijden een goede relatie van de man in zijn plaats erfgenaam wordt. Tijdens de zitting had het Hof al opgemerkt dat deze erfrechtelijke keuzes totaal niet pasten bij eerdere keuzes in het leven van de vrouw en dat zij tot twee maanden vóór het huwelijk nog een goede relatie met haar kinderen uit een eerder huwelijk had. Hoewel dus uit niets is gebleken dat de vrouw deze keuzes bewust en overtuigd heeft gemaakt, blijft het testament staan. Wel denken erfrechtdeskundigen dat de kinderen van de vrouw na haar overlijden een goede kans maken om met deze uitspraak in de hand alsnog het testament nietig te laten verklaren.

Met dank aan Van Ewijk Estate Planning.

[Naar boven](#)

IVM Caring Capital spreekt financieel planners toe

Eén van de gasten tijdens het jaarlijkse congres van de Federatie Financieel Planners (FFP), op 5 oktober jl. in het congrescentrum NBC, Nieuwegein, was Hans Molenaar. Als Chief Investment Officer is hij bij IVM Caring Capital verantwoordelijk voor het algehele beleggingsbeleid. Hans was één van de drie sprekers bij een 'interactieve expert meeting'

onder de noemer *Duurzaam beleggen maakt het verschil*. Dit sloot aan bij 'Maak het verschil', het overkoepelende thema van het FFP Congres 2017. Aanleiding is de mismatch die er nog vaak bestaat tussen de behoefte van mensen om 'iets te doen met duurzaam beleggen' en de praktijk (en perceptie!) van veel financieel planners en andere adviseurs.

Twee stellingen

Na een algemene inleiding over duurzaam beleggen, was het tijd voor discussie rondom twee prikkelende stellingen: 1. Duurzaam beleggen kost geld en 2. Beleggers/klanten hebben geen behoefte aan duurzaam beleggen. Als repliek op de eerste stelling overlegden Hans en de overige presentatoren een grafiek van MSCI en Morningstar. Hierop was over de periode 1990 – 2014 (25 jaar dus!) de ontwikkeling van de 'duurzame' MSCI KLD 400 Social GR index afgezet tegen de S&P 500 index (beide in dollars). Wat direct opvalt is de overeenkomst tussen beide op- en neergaande lijnen, die nergens grote discrepanties laten zien. Ook de tweede stelling kan aan de hand van feiten worden weerlegd. Een recente grafiek van het Morgan Stanley Institute for Sustainable Investing laat aan de ene kant zien welk percentage beleggers geïnteresseerd is in duurzaam beleggen. Voor mannen is dat 60%, voor vrouwen bijna 80%, en in het algemeen bijna 70%; voor 'millennials' bedraagt het percentage zelfs méér dan 80. Het tweede deel van de grafiek geeft de interesse van adviseurs weer. Van hen heeft een dikke 60% 'weinig of geen interesse' in duurzaam beleggen, zo'n 30% 'enige interesse' en minder dan 10% 'veel interesse'. Met andere woorden: veel adviseurs denken nog steeds ten onrechte dat hun cliënten niet geïnteresseerd zijn in duurzaam beleggen. In werkelijkheid lopen ze dus flink achter op hun klanten!

Estate Planning

Ook Chanien Engelbertink, nalatenschapsplanner bij Van Ewijk Estate Planner, met wie IVM Caring Capital al jaren samenwerkt, was aanwezig op het FFP Congres. Zij ging in op actualiteiten op haar terrein, voor zover relevant voor FFP-leden. De FFP is de beroepsorganisatie van financieel planners, met rond de 3.700 leden. De organisatie beheert tevens het FFP-certificeringsregister van FFP-planners, die hiermee kenbaar maken over voldoende kwaliteit, deskundigheid en betrokkenheid te beschikken.

[Naar boven](#)

Poging om ex-vrouw te laten delen in schuld mislukt

Onder het huidige huwelijksregime moeten personen die zijn getrouwd in 'algehele gemeenschap van goederen' vaak ook de schulden delen – zelfs als deze dateren van vóór de huwelijksdatum. Maar niet altijd, blijkt uit deze recente zaak, waarbij ook in hoger beroep het oorspronkelijke oordeel van de Rechtbank overeind bleef. Het ging om een man en een vrouw die zonder huwelijkse voorwaarden getrouwd waren geweest. Toen het tot echtscheiding kwam, eiste de man dat een schuld die was ontstaan vóór het huwelijk voor de helft door de vrouw zou worden betaald. Het ging om een vordering van zijn kinderen uit een vorig huwelijk 'uit hoofde van een wettelijke verdeling'. Deze was ontstaan toen hun moeder (zijn eerste vrouw) overleed zonder testament. Op grond van de huwelijksgemeenschap vond de man dat de vordering van zijn kinderen gezien moest worden als een gezamenlijke schuld van hem en zijn tweede vrouw, die dus ook 'verdeeld' moest worden.

Schuld (nog) niet opeisbaar

In navolging van de Rechtbank oordeelde het Hof dat het hier om een vordering gaat die pas opeisbaar wordt na het overlijden van de man. Pas dan ook gaat het betalingsaspect spelen. Maar dan is er -door de echtscheiding- geen sprake meer van een gemeenschap van goederen. Bovendien zou de door de man gewenste 'verdeling' van de schuld ertoe kunnen leiden dat de kinderen van de man háár ook nog eens voor de andere helft van de schuld zouden kunnen aanspreken, als hij deze niet zelf vóór zijn overlijden zou hebben voldaan, of als zijn nalatenschap ontoereikend was. Dat ging het Hof toch echt te ver, te meer daar de man tijdig voor een alternatieve oplossing had kunnen kiezen. Hij had bijvoorbeeld zijn kinderen al eerder vrijwillig hun erfdeel kunnen uitbetalen, of huwelijkse voorwaarden kunnen maken om hun rechten veilig te stellen. De vrouw hoeft daarom niet te delen in de schuld van haar ex-man.

Met dank aan Van Ewijk Estate Planning. Volgende maand besteedt deze nieuwsbrief aandacht aan de veranderingen in het huwelijksgoederenregime per 1 januari 2018.

[Naar boven](#)

Onder de titel 'Schroders Global Investor Study' presenteerde Schroder Investment Management eind vorige maand de uitkomsten van een onderzoek onder ruim 22.000 beleggers in alle delen van de wereld naar hun houding ten opzichte van duurzaam beleggen. Belangrijkste conclusie van het rapport: wereldwijd is duurzaam beleggen bezig aan een onstuitbare opkomst, waarbij Nederland zelfs bezig is ingehaald te worden als gidsland. Een duidelijke mondiale trend is dat een toegenomen bewustwording van duurzaamheidsaspecten ervoor zorgt dat ook steeds meer mensen duurzaam gaan beleggen. Maar liefst 78% van de beleggers wereldwijd geeft in de enquête aan duurzaam beleggen nu belangrijker te vinden dan 5 jaar geleden. Wel zijn er grote verschillen tussen de leeftijdsgroepen. Zo belegt 52% van de millennials (18 – 35 jaar) vaak of altijd in duurzame fondsen, tegen 40% van de generatie X (36 - 50 jaar) en 31% van de babyboomers (51 – 69).

En Nederlandse beleggers?

Van alle Nederlandse beleggers weet 95% wel ongeveer wat duurzaam beleggen inhoudt. Maar de onderlinge kennisverschillen zijn groot. Bij duurzaam beleggen denkt de helft dat het vooral gaat om bedrijven die het beste scoren op milieu- of sociale vraagstukken, of de manier waarop bedrijven geleid worden (governance). Ruim 47% denkt dat het gaat om bedrijven die waarschijnlijk meer rendement zullen maken, omdat ze zich proactief voorbereiden op de veranderingen in maatschappelijke en milieuveranderingen. Voor 24% houdt duurzaam beleggen vooral in het mijden van beleggingen in zaken als alcohol, tabak of wapens. Voor 72% van de Nederlandse beleggers is duurzaam beleggen de afgelopen 5 jaar belangrijker geworden (tegen dus 78% wereldwijd). Rond de 56% meldt zijn/haar duurzame beleggingen de laatste 5 jaar te hebben uitgebreid. Opvallend is dat het percentage Nederlanders dat nu vaak of altijd belegt in duurzame fondsen minder is dan het mondiale gemiddelde: 34% tegen 42%.

Bron: [schroders.com](https://www.schroders.com)

[Naar boven](#)

Toyota: waterstofauto met 1.000 kilometer bereik

Onder de werknaam 'Fine-Comfort Ride' presenteert Toyota op de aankomende internationale autotentoonstelling van Tokyo een nieuwe elektrische waterstofauto, die 1.000 kilometer kan rijden op één volle tank. Dat is 350 kilometer meer dan het bereik van bestaande waterstofauto's, als bijvoorbeeld de Toyota Mirai. De conceptcar (hij is nog niet in de handel) is niet van het plug-in type, waarbij de stroom geleverd wordt door batterijen. De Fine-Comfort Ride (met plaats voor 6 personen) is uitgerust met een brandstofcel, die waterstofgas omzet in elektriciteit, met natuurlijke waterdamp als enige uitstoot. De auto is verder uitgerust met zelfbesturende technologie en kunstmatige intelligentie. Japan is koploper op het gebied van de brandstofceltechnologie en heeft een meerjarenplan afgesproken met de auto-industrie. Het is echter onwaarschijnlijk dat de doelstelling van 40.000 waterstofauto's in 2020 gehaald gaat worden: op dit moment rijden er pas 2.200 rond in het land. Remmende factoren zijn voornamelijk de hoge aanschafprijs en het beperkte aantal tankstations voor waterstofgas.

Bron: fd.nl

[Naar boven](#)

IMF verhoogt groeiprognose Nederlandse economie

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) heeft zijn prognose voor de groei van de Nederlandse economie flink naar boven bijgesteld. Ging het

IMF eerst nog uit van 2,1% groei dit jaar en 1,8% in 2018, nu zijn die cijfers respectievelijk 3,1% en 2,6%. Eerder al verhoogde het Centraal Plan Bureau de verwachtingen tot 3,3% groei dit jaar en 2,5% volgend jaar. Voor de wereldeconomie als geheel voorziet het IMF groeicijfers van 3,6% dit jaar en 3,7% in 2018. Voor de VS komen de ramingen uit op respectievelijk 2,2% en 2,3%. Overigens waarschuwt het IMF wel op risico's voor de wereldeconomie, bijvoorbeeld door afbouw van het stimuleringsbeleid van de centrale banken en het uitblijven van economische hervormingen in China. Ook politieke onrust en terrorisme blijven voor onzekerheid zorgen.

Bronnen: nieuws.nl, hpdetijd.nl

[Naar boven](#)

Waarom IVM Caring Capital belegt in het ASN Milieu & Waterfonds

Al jaren belegt IVM Caring Capital in het ASN Milieu & Waterfonds van de Nederlandse ASN Bank, sinds begin van dit jaar onderdeel van de Volksbank. Dit sectorfonds bestaat al sinds 2001 en belegt wereldwijd in aandelen van rond de 60 kleine tot middelgrote beursgenoteerde ondernemingen, die zich richten op de ontwikkeling, productie en verkoop van technologieën en systemen voor het helpen oplossen van milieuproblemen. Het fonds wordt beheerd door ACTIAM.

Werkwijze

De beheerders van het ASN Milieu & Waterfonds selecteren uitsluitend bedrijven in de sectoren milieu- en watertechnologie (50%), duurzame energie (30%) en afvalverwerking/recycling (20%). Daarbij houden zij de volgende regioverdeling aan: Europa 50% (bandbreedte 30 – 60%); VS en Canada 40% (bandbreedte 15 – 50%); rest van de wereld 10% (bandbreedte 0 – 30%). Er wordt nooit meer dan 5% van het fondsvermogen belegd in één onderneming. Alle beleggingen moeten voldoen aan de strenge duurzaamheidscriteria van de ASN Bank (te vinden op www.asnbank.nl/duurzaamheidscriteria). Eén negatieve beoordeling kan al binnen zes maanden leiden tot verwijdering van het fonds.

Doelstelling

Het ASN Milieu & Waterfonds streeft naar vermogensgroei op lange termijn en een rendement dat overeenkomt met de gekozen benchmark, de MSCI World Small & Mid Cap Index. Bij beleggingen in niet-eurofondsen is het valutarisico niet afgedekt. Er wordt niet belegd met geleend geld of in derivaten. Dividenduitkering vindt één maal per jaar plaats. Omdat het soort ondernemingen waarin wordt belegd hun bedrijfswinsten vaak herinvesteren, kan de dividenduitkering laag of nihil zijn. Beleggen in het fonds brengt zowel markt- als uitbestedingsrisico met zich mee. Op een schaal van 1 – 7 (Mogelijk lager rendement <-> Mogelijk hoger rendement) is de risicoscore 5.

Bronnen: Essentiële Beleggersinformatie en overige documentatie ASN Bank (asnbank.nl).

[Naar boven](#)

Heeft u tips, vragen of opmerkingen laat het ons weten.

Telefoon +31 23 531 01 85 Bereikbaar op werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur.

ivm **caring
capital**
verantwoord denken is vooruit denken

[Afmelden voor de nieuwsbrief](#)